

JOHAN VOLLENBROEK (MOB): 'We starten op met de Kaderrichtlijn Water'

Het werd al enige tijd aangekondigd, maar nu lijkt het zover: de juridische procedures tegen het waterkwaliteitsbeleid komen op gang. De uitbreiding van de drinkwaterwinning door Vitens in Den Ham en de bouw van een yoghurtfabriek in Hoogeveen worden op grond van onder andere de Kaderrichtlijn Water aangevochten door Coöperatie Mobilisation for the Environment (MOB), de milieuorganisatie die ook het stikstofbeleid aanvecht. TEKST BERT WESTENBRINK | FOTO RAMON VAN FLYMEN/ANP

Op 1 mei plaatst MOB-voorzitter Johan Vollenbroek een tweet met de tekst: 'Gaaf de vergunningaanvraag van de dubieuze yoghurtgigant Fage voor vestiging in Hoogeveen struikelen over de Kaderrichtlijn Water (KRW)? MOB heeft bezwaar gemaakt tegen conceptvergunning'. Is het de aankondiging dat MOB de Kaderrichtlijn Water in stelling gaat brengen om vergunningen aan te vechten? "Ja, we zijn aan het opstarten met KRW", mailt Vollenbroek in reactie op de vraag. Hij sluit als bewijs twee bezwaarschriften bij, één tegen uitbreiding van de drinkwaterwinning door Vitens in het Overijsselse Den Ham en één tegen de bouw van een yoghurtfabriek van zuivelproducent Fage in het Drentse Hoogeveen. In Den Ham ligt de waterwinning Hammerflie. Daar wil Vitens de wateronttrekking opvoeren van circa

1,6 miljoen m³ grondwater naar maximaal 5 miljoen m³ per jaar, zoals vergund in 1993.

Het plan roept verzet op bij bewoners die vrezen voor schade aan hun woningen door inklinking van de bodem. Het bezwaar van MOB richt zich op schadelijke gevolgen voor de beschermde habitats in het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Reggegebied als extra grondwater wordt onttrokken in het waterwingebied. In het gebied is sprake van een dreigende verslechtering door verdroging, stelt de organisatie, die haar bezwaar baseert op het arrest van het Europese Hof van Justitie uit 2021 over het beschermde natuurgebied Doñana in Spanje. "Iedere uitbreiding van de onttrekking van grondwater in een grondwaterlichaam dat al in de slechte toestand verkeert, is volgens dat arrest in strijd met de Kaderrichtlijn Water", stelt MOB in het bezwaarschrift.

Yoghurtfabriek

In Hoogeveen vecht MOB de bouw van een yoghurtfabriek aan. De Griekse zuivelproducent Fage wil er op jaarbasis 40.000 ton Griekse yoghurt gaan maken. Het bezwaar van MOB richt zich hier op de uitstoot van zwaveldioxide en stikstofdepositie, maar ook op het proceswater dat het bedrijf zal gaan lozen op de rioolwaterzuivering in Echten. De rwzi van waterschap Drentse Overijsselse Delta moet worden aangepast, met name om stikstof en fosfaat verdergaand te kunnen verwijderen uit het procesafvalwater. MOB is er niet gerust op dat de rwzi tijdig is aangepast. Wat als de fabriek in productie gaat als de rwzi nog niet is aangepast? "Dan is geenszins uitgesloten dat de lozing van het bedrijf een overschrijding van de toelaatbare effluentconcentratie zal veroorzaken", staat in het bezwaarschrift gericht aan Gedeputeerde Staten

J

‘Het is het oude liedje: er moet weer een natuurgebied droog komen te vallen’

van Drenthe. MOB stelt vast dat in ontwerpbesluit van GS niet is geborgd dat normen voor waterkwaliteit worden overschreden.

Toelichting

Tot zover de bezwaren, in een telefoongesprek geeft Vollenbroek een toelichting.

Het lijkt nieuw: MOB brengt de Kaderrichtlijn Water in stelling.

“Nou, je hebt eerst de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn waar nooit serieus werk van is gemaakt. Daardoor gaat het ecologisch slecht met de Natura 2000-gebieden, zoals ook uit de laatste analyse van de Ecologische Autoriteit blijkt en wat wij en alle ecologen al lang weten. Daarbij is niet alleen de stikstofdepositie een probleem, maar ook het grondwaterpeil en de waterkwaliteit. Dan heb je het over te veel nutriënten en veel te veel pesticiden. Allemaal niet goed, daarom beschouwen wij de Kaderrichtlijn Water als een welkome aanvulling op ons juridisch assortiment.”
 “Maar wat wij doen is niks nieuws, we doen het al jaren. In Groenlo hebben we de lozingsvergunning van een mestvergister aangevochten. Die vergunning is door de rechter vernietigd. In Venlo hetzelfde verhaal. We kijken niet alleen naar luchtmissies, maar ook naar watermissies. Met de Kaderrichtlijn Water worden onze mogelijkheden een stuk groter.”

In Den Ham wil Vitens meer drinkwater gaan winnen. Jullie analyse is dat vergroten van de grondwaterwinning ten koste gaat van de ecosystemen in het Beerzerveld, onderdeel van Natura 2000-gebied. Andere kant van de medaille is dat Vitens in de problemen zit met de verplichte levering van drinkwater en in Hammervliet nog ruimte heeft in de vergunning. Moet je dat torpederen met een rechtsgang?

“Wij gaan niks torpederen. Neem de yoghurtfabriek in Hoogeveen. Voor de productie van yoghurt is elke dag 2,5 miljoen liter drinkwater nodig. Het drinkwaterbedrijf gaat dat leveren, want het is maar 3 procent van hun productie, zeggen ze. Ze vinden dat geen enkel probleem.”

Dat is drinkwaterbedrijf WMD. In Overijssel betreft het Vitens.

“Ja, maar die kunnen toch samenwerken? Het wil er bij mij niet in dat er in de ene provincie overvloedig veel drinkwater aanwezig is en dat een ander zwaar tekort heeft. Op de tweede plaats is er enorm potentieel aan de natuurlijke vermindering van watergebruik. En hoe zit het met het lekverlies? En jij weet net zo goed als ik dat drinkwater gewoon veel te goedkoop is in Nederland, mensen vullen er in de zomer hun zwembaden mee. Dus laten de drinkwaterbedrijven eerst eens een plan maken om het watergebruik te reduceren.”

“Bij ons thuis hebben wij in de kelder ruimte composteringsinstallatie geplaatst waarin de fecaliën en zo worden gecomposteerd. En dat heeft er tot onze grote verbazing toe geleid dat we nog maar een kwart van het drinkwater gebruiken. Dus ik zet ook grote vraagtekens bij wat de waterleidingbedrijven vaak zeggen dat het toiletgebruik maar 30 procent van het watergebruik betreft.”

“Maar goed, het is het oude liedje: er moet weer een natuurgebied droog komen te vallen omdat drinkwater-

bedrijven en consumenten niet minder drinkwater willen gebruiken.”

Invoeren van prijsprikkels voor drinkwater ligt op het bord van de overheid.

“Als ik een gesprek aanvraag bij een van de ministeries over het landelijk beleid drinkwater, dan krijgen we niet eens een afspraak. Dan word ik toch niet serieus genomen. Dat was ook met stikstof zo. Tot 2015 en zelfs tot 2019 werden we niet serieus genomen.”

U volgt met deze juridische procedures dezelfde route als met stikstof?

“Ja, dat is de enige manier om het op de agenda te krijgen. Het kabinet heeft niets geleerd.”

Minister Harbers komt met een actieprogramma om de doelen van de Kaderrichtlijn Water toch te halen.

“Ik geloof hem niet op zo’n blauwe ogen. We kennen hem van Schiphol, waar hij met een dreamteam en een budget van 60 miljoen euro het vliegveld aan een natuurvergunning helpt. In die hoek zit Harbers. Dus eerst zien en dan geloven. Dat heeft onze ervaring ons wel geleerd.”

In een interview met Trouw noemt u het grondwater van de Veluwe zo zuur als azijn.

“Die verzuring komt natuurlijk door de enorme hoeveelheid stikstof die neerdaalt op de Veluwe. Ik ben er vorig jaar nog doorheen gefietst en ik vind het een groot ecologisch rampgebied, een paar kleine stukjes uitgezonderd. Maar als het doorgaat, dan worden een heleboel veehouderijen uitgekocht op de Veluwe.”

U noemt stikstof, de onttrekking van het grondwater is ook een probleem op de Veluwe.

“Ja, zeker. En daar gaan we mogelijk ook naar kijken. We zijn in gesprek met een paar mensen die daar verstand van hebben. Maar dat is niet iets voor nu, dat wordt een groot project met een lange looptijd.” •